

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

'Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi Müesseseleri Hakkında Nizamname', 24 Haziran 2021 tarih ve 4144 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır. On ay sonra, 25 Nisan 2022 tarih ve 5530 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 'İyonlaştırıcı Radyasyon ve Radyonüklit Kullanılarak Sunulan Sağlık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik' yayımlanmıştır.

Yeni yönetmeliğe göre şua izni şartlı olarak ayda 2.5 gün verilecektir. Bir radyoloji çalışanı, yılda 3 ay röntgende diğer aylarda MR'da çalışmışsa sadece röntgende çalıştığı aylar göz önüne alınarak 7.5 gün şua izninden yararlandırılacaktır. Eskisi gibi 30 gün kesintisiz değil radyasyon alanında çalışılan aylar boyunca kesintili şua izni verilecektir. Yine yeni yönetmelikle 'Radyasyon Güvenlik Komiteleri' de kaldırılmıştır. Bundan sonra; kişinin çalışma yerini, süresini, çekim sayısını en önemlisi dozimetre sonuçlarını değerlendirerek şua izni kullanıp kullanmayacağına başhekimler karar verecektir. Şua izni kâğıt üzerinde kalkmasa da fiilen kalkmış olacaktır.

Radyasyonun insan sağlığına olan etkileri üzerine pek çok araştırmalar yapılmıştır. Mesele radyasyon olduğunda, güvenli doz diye bir şey yoktur. Yüksek dozlarda radyoaktiviteye maruz kalındığında ise çok daha korkunç sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Dahası radyasyona bağlı değişiklikler vücutta üreme hücrelerinde ortaya çıkarsa gelecek kuşaklara aktarılabilir. Yeni yönetmelikle radyasyon alanında bulunan çalışanlar başta sağlık olmak üzere birçok açıdan mağdur edilecektir. Radyasyon alanında çalışan personelin kanser vaka sayıları artacaktır. Radyasyon ortamında yapılan çalışmalarda alınan şuanın zararları yıllar sonra da bile ortaya çıkabilmektedir.

Yüksek radyoaktiviteye maruz kalma radyasyon hastalığına neden olarak mide bulantısı, yorgunluk, kusma, ishal, saç dökülmesi, kan kaybı, ağız ve boğazda yaralar, iltihaplar ve enerji kaybı gibi belirtilere sebep olur. Tüm vücudun radyasyona maruz kalmasından 5-10 dakika içerisinde ilk belirtiler ortaya çıkar. Çoğu vakada ölüm 2 hafta içinde gelir. Radyoaktif maddeler vücutta tüm organları etkiler ama özellikle hızlı çoğalan hücreler radyasyona hemen cevap verirler. Deride kızarıklık, ülserasyon, üreme hücrelerinde sterilizasyon, gözde katarakt, saç dökülmesi, bağırsaklarda ishal ve bulantı bu reaksiyonlara birer örnektir. Bazı hücreler radyasyona geç cevap verirler. Beyin, omurilik gibi dokularda onarım çok zor olur. Radyasyonun geç etkileri ise seneler sonra ortaya çıkar. İkincil kanserler buna en güzel örnektir.

Uygulamadaki çarpıcı bir başka yanığı, çalışanlara yapılan tam kan sayımlarının yeterli olduğu düşüncesi, yeni yönetmelikte de devam etmektedir. Oysa çalışanlar düşük ama süreğen dozlara maruz kalmaktadır. 20 msv ani ışınlanmalarda bile hemotolojik değişikliklere rastlanmayabilir. Çalışanların rutin kontrolleri tüm kan tetkikleri, tümör markerları ve tiroid tetkikleri üzerine yoğunlaştırılmalı ayrıca uygun zaman aralıklarında gen taraması yapılmalıdır.

Tıbbi görüntüleme teknisyeni ve teknikerinin çalışma saatleri, hasta ve çekim sayıları gün geçtikçe artarken, zaman içinde fiili hizmet zammı süresi bir yılda 3 aydan, 30-40 güne kadar düşürülmüştür. Şimdi de 30 gün olan şua izinleri, yeni yönetmelikle kısmi olarak verilecektir.

Yeni yönetmelikte yapılan değişiklikler, özel hastane sahiplerine, sermayedarlara ve şehir hastanelerini işleten taşeron firmalara hizmet etmekten başka bir şey değildir. Sahadan

uzak ve mevzuat konusunda yetersiz kişiler tarafından hazırlanan yönetmelik, aynı zamanda günümüz gerçekleri ile de örtüşmemektedir.

Yukarıdaki gerekçelerle, tıbbi görüntüleme teknisyeni ve teknikerlerinin çalışma koşullarının uygunluğunun, sağlık kontrollerinin düzenli yapıldığının, ne kadar şua aldıklarının incelenip araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Dr. Murat EMİR
Ankara Milletvekili